

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اصول خدمات و مراقبت‌های بهداشتی

علوم اجتماعی و پزشکی

- ۱- دو دسته از مسائل عمومی و کلی که در جامعه شناسی مورد بررسی قرار میگیرند نام ببرید.
- ۲- مطالعه بررسی مصرف دارو و طبقه اجتماعی از کدام نوع مطالعات است
- ۳- بخشی از جامعه که در تعامل برای هدف خاصی گرد هم آمده اند تعریف کدام اصطلاح جامعه شناسی است
- ۴- سه متغیر طبقه اجتماعی که افراد در تعیین آن نقش بازی می کنند نام ببرید

۱- مقدمه :

تعریف:

جامعه شناسی

جامعه شناسی پزشکی

ارتباط علم جامعه شناسی پزشکی با پزشکی

جامعه شناسی پزشکی و سایر رشته ها

۲- تعاریف

جامعه

اجتماع

ساختار اجتماعی

مؤسسات اجتماعی

نقش

اجتماعی شدن

فرهنگ

رسوم

استاندارد زندگی

تنش اجتماعی

ارتباطات

آسیب شناسی اجتماعی

سرمایه اجتماعی

مسئولیت برای سلامتی

تشکیلات اجتماعی

خانواده و مذهب

گروه های اجتماعی موقت و دائم

طبقه اجتماعی

۳- حوزه‌های مورد بررسی:

- طبقه اجتماعی و سلامت
- جامعه‌شناسی بیمارستانی
- رفتارشناسی بیماری
- جامعه‌شناسی تغذیه

جامعه شناسی:
علم شناخت خصوصیات جامعه
واحد بررسی بیش از یک فرد
بررسی روابط فردی انسانها و رفتارهای اجتماعی

ذهنیات عمومی : نظرات، نگرش، عقیده، باور، رسوم، فرهنگ
عینیات عمومی: رفتار در گروه های مختلف المعیار گروه های اجتماعی طبقه نقش
آنچه هست / آنچه بر آن تاثیر می گذارد / راه های اثرگذاری بر آن اجتماع

کلمه Socius بمعنای فرد و از Societa بمعنای گروه

اجتماع:

گروهی از افراد که به خود سازمان داده و و به روش خاصی زندگی می کنند

جامعه شناسی پزشکی:

شاخه ای از جامعه شناسی است که به بررسی روابط متقابل میان پدیده های اجتماعی با پدیده ها و مسائل پزشکی و بهداشتی می پردازد و هدف آن شناخت علمی اثر عوامل اجتماعی بر بیماریها و نحوه پیدایش آنها ، روشهای درمان و تاثیرات متقابل پدیده های سلامتی در شرائط اجتماعی است

قلمرو فعالیت

- ۱- توزیع بیماری بر حسب نوع جامعه ، شرایط خانوادگی ، محل سکونت (شهر یا روستا) وابستگی به طبقه اجتماعی، شرائط حرفه ای و سایر متغیرهای اجتماعی
- ۲- عوامل اجتماعی و فرهنگی مرتبط با ایجاد بیماری ،عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر فرآیند درمان
- ۳- جنبه های اجتماعی ناشی از امور و روابط مربوط به سازمانها و گروه های حرفه ای مرتبط با سلامت

انواع مطالعات

توصیفی

رفتار اجتماعی بیماران
نحوه کارکرد نظام بیمارستانی

تحلیلی

علل اجتماعی بیماری ها
آینده نگر و پیش گوئی کننده: مصرف دارو در یک قشر اجتماعی
بروز بیماری در شرایط اجتماعی ویژه
مداخله ای

مداخلات اجتماعی برای ایجاد تغییرات مطلوب در وضعیت سلامت افراد

پزشکی اجتماعی:

روابط متقابل سلامت و نوع جامعه را مورد توجه قرار می دهد و از طریق مطالعه و ارزیابی سیاست ها و برنامه های بهداشتی درمانی کیفیت خدمات را ارتقا می بخشد.

هم پوشانی با رشته های مردم شناسی پزشکی، جغرافیای پزشکی، روانشناسی اجتماعی، روانشناسی اجتماعی، آسیب شناسی اجتماعی، اپیدمیولوژی

۲) تعاریف

جامعه SOCIETY

انسان تنها یا شیطان است یا خدا (ارسطو)

ساکن + نظام: مجموعه قوانین و رسوم مدون یا غیر مدون تعیین کننده روابط افراد و اعضا تعیین کننده و جهت دهنده کوشش های فردی انسان ها پویا در زمان و مکان تاثیر گذاری متقابل بر سلامت

اجتماع COMMUNITY

جامعه ای دارای مرز جغرافیائی خاص و/یا دارای علائق مشترک

موسسات اجتماعی SOCIAL INSTITUTION

بخشی از جامعه در تعامل برای تامین هدفی خاص: مدرسه، مسجد، بیمارستان، انجمن های حرفه ای، احزاب سیاسی

ساختار اجتماعی SOCIAL STRUCTURE

چپنش گروه ها و موسسات از نظر سلسله مراتب و جریان قدرت –

نقش ROLE

مجموعه وظائف و رفتارهای مورد انتظار از یک موقیت اجتماعی – اکتسابی و انتسابی
شوهر، پدر، پسر، دوست، معلم، شهروند، بیمار، دانش جو

اجتماعی شدن SOCIALISATION

روند کسب عقاید، رسوم، سنن، و تعصبات یک فرد در جامعه: کارمند تازه کار،
دانشجو پس از ورود به بیمارستان

رسوم CUSTOMS

الگوی ثابت و قابل پیش بینی رفتار در شرائط مشابه در یک جامعه، مراسم عزاداری،
خواستگاری، عید نوروز، ورود به یک مجلس، اولین برخورد و لبخند زدن

فرهنگ CULTURE

مجموعه رسوم، عقاید، باورها، اخلاقیات و هنجارها

استاندارد زندگی LIVING STANDARDS

میزان بهره مندی از غذا، لباس، مسکن، تحصیل و سرگرمی از نظر کمی و کیفی و هزینه های آن

تنش اجتماعی SOCIAL STRESS

احساس فشار ناخوشایند جمعی ناشی از کمبود منابع برای پاسخگویی به نیازها مثل کمبود مسکن، امکانات برای تحصیل و اشتغال - قابلیت کمی شدن

ارتباطات COMMUNICATION

فرآیند جریان و چرخش دانش و عقاید و تبلیغ افکار - وجود زمینه ها و وسایل ارتباطی نقش کلیدی در PUBLIC HEALTH برای تغییر رفتار وسایل: رسانه ها.....

سرمایه اجتماعی SOCIAL CAPITAL

برآیند و معدل تعداد پیوندها و میزان اعتماد به این پیوند ها جهت یاری خواستن در شرائط نیاز هائی که افراد به تنهایی قادر به حل مسایل نیستند

- کمی و قابل اندازه گیری
- کمک به رفع تنش در جامعه
- یک سرمایه در کنار سایر منابع مورد نیاز در جامعه آسیب شناسی اجتماع

تشکیلات اجتماعی

تجمع گروهی از افراد به واسطه برخی اشتراکات و فعالیت برای پیشبرد اهدافی مشترک
نه الزاما یک گروه خاص و نه همواره یک گروه: خانواده، مذهب،

گروه های اجتماعی موقت :

۱- ازدحام CROWD

موقت و کوتاه با انگیزه علاقه ای مشترک بدون سازمان مندی داخلی و رهبری
تماشای فوتبال یا فیلم در پارک

۲- دسته MOB

ازدحام با رهبری دارای فعالیتی خاص - احتمالا دارای شعار یا پرچم یا نشانه

۳- جماعت HERD

دسته است ولی اطاعت اعضا بی چون و چراست مثل گروه های توریستی

گروه های مکانی دائم:

۱- باند BOND:

یک ارتباط اجتماعی حاصل از گرد آمدن چند خانواده در کنار هم مثل ایل های مهاجر
۲- روستا:

سکونت دائم باند با خانه و فرهنگ خاص خود در یک مکان خاص
۳- شهر و شهرک:

گروه اجتماعی بزرگ، متراکم و دائمی، نسبتاً همگن، مرز بندی کشوری، سیاسی، دارای الزامات خاص

طبقه اجتماعی SOCIAL CLASS

طبقه بندی افراد جامعه بر اساس معیار های مختلف
طبقه بندی مد نظر سلامت بر اساس سطح اقتصادی (درآمد ، هزینه ، ثروت) ، تحصیلات ، نحوه زندگی ، نگرش ها و انتظارات و الگوی رویارویی با انواع و سطوح تنش ها

طبقه اجتماعی تعیین کننده :

- ۱- گستره قدرت : میزان تسلط فرد بر دیگران
- ۲- اجبارها : طبقه بالاتر انتظارات بیشتر و عالی تر
- ۳- درجه منزلت : نقطه ایستادن فرد در جامعه - میزان توجه ، شان و احترام (مثال عبور از گیتها یا کرایه کردن منزل)
- ۴- ارزش ها و سبک زندگی : نوع ارزشها ، روش زندگی ، روابط با دیگران یا تفریحات

مهمترین پارامترهای تعیین کننده طبقه اجتماعی : شغل و تحصیلات : تعیین کننده غیر مستقیم درآمد، قدرت خرید، مذهب و....

شاخص اندازگیری HOLLINGSLED بر اساس سه متغیر سطح تحصیل، شغل و محل سکونت - ۷ طبقه اجتماعی - اقتصادی دارد - و ارتباط آنها با وضع سلامتی سنجیده شده است

۳- حوزه های مورد بررسی در جامعه شناسی پزشکی :

الف- بررسی رابطه طبقه اجتماعی و سلامت:

طبقه اجتماعی بالاتر ← طول عمر بیشتر و مرگ و میر کمتر
بیماری های پوستی ، چشمی ، گوشه ، اسهال و عفونی در طبقات پائین بیشتر
مرگ و میر نوزادان ، مادران در طبقات پائین بیشتر
علل :

-محیط فیزیکی :

مسکن (زلزله بم)

آب سالم (۸۰ درصد بیماریهای عفونی)

آلودگی هوا (۵۰۰۰۰۰ مرگ در سال در کشور)

آلودگی محیط زیست

-**تفاوت در دسترسی به خدمات** استفاده از فیشور سیلنت برای دندان -

-**سطح تحصیلی** : توجه به معیار های حفظ سلامت

- **نگرش نسبت به بیماری** : تفاوت در اقشار مختلف - نگرش سرنوشتی یا تنبیهی - خود درمانی
در مقابل واکنش سریع نسبت به هر احساس نا خوشایند

ب- جامعه شناسی بیمارستانی:

بیمارستان یک سازمان اجتماعی پیچیده: تقسیم بندی و تعامل های متعدد داخل و بین گروهی

بررسی ساختار و نظام ارتباطی (توصیف) ، عوامل موثر بر عملکرد و ارتباطات و تعریف و سنجش اثر مداخلات - مثال:

۱- ماهیت قدرت و تسلط:

چه کسی یا کسانی حرف اول را می زنند - چه کسی تعیین می کند چه گروهی از کارها انجام شود یا خیر - بستری کردن یک بیمار ، استخدام یک نیرو ، خرید تجهیزات ، راه اندازی بخش ، عقد قرار داد

۲- پیش بینی واکنش ها نسبت به تغییرات :

اجرای نظام جدید حقوق و دستمزد و اضافه کار (تایمکس یا ارزیابی عملکرد) ، معاف کردن پرستاران با سابقه از شیفتهای شبانه ، کم کردن سهم آموزش از کارانه ، راه اندازی نظام کنترل کیفیت خدمات بالینی

۳- درجه رضایت مندی کارکنان

، روح و مکتب انسان شناسی حاکم بر روابط بین پرسنل و پرسنل و بیماران (مثال تمایل برای رفتن به یک اداره و یا یک بیمارستان)
روحیه پذیرش تغییر ، برخورد ماشینی با درخواستهای پرسنل یا انسان مدارانه یا مدیریتی
چگونگی برخورد عمومی با بیمار - آیا حقوق بیمار رعایت می شود
واکنش بیماران به این رویکرد ها : تطابق های ثانویه - همکاری یا تخریب

۴- مطالعه عملکرد واحدها و سازمان های بیرونی بر عملکرد بیمارستان :

نتایج اجرای قانون انتقال از شهر های بزرگ یا قانون بازنشستگی پیش از موعد، تصویب لایحه نظام پرستاری ، افزایش تعرفه ای ICU در بخش خصوصی

۵- تطابق پزشکان با شرایط داخل بیمارستانی :

نیاز به استقلال در قضاوت افراد متخصص با سوابق حرفه ای پیچیده و دشواری حفظ این استقلال در یک محیط اداری - مثال درخواست CT SCAN و خرابی دستگاه بیمارستان

د- رفتارشناسی بیماری و واکنش های جمعی و الگوهای قالب رفتاری در بیماران

برخورد جامعه با بیمار و تعیین موقعیتی که به بیماران مختلف اعطا می گردد :

(بیماران مسلول - سرطان - ایدز - یا بیماران روانی)

درک و احساس از بیماری و همچنین واکنش به آن آموختنی است مثال ماری جوانا

مثال واکنش به درد قفسه صدري

عکس العمل به چاقی (آیا چاقی کلاس داره؟؟؟) - لاغری مفرط در خانمها

ه- جامعه شناسی تغذیه :

مطالعه وضع و اثرات تغذیه ای جمعی و روش های اثر گذاری بر آنها

مصرف مواد چرب (روغن های حیوانی یا جامد در برابر روغنهای مایع - روغن زیتون)

مصرف دلار و شیزتوزومیازیس

مواد لبنی نجوشیده و بروسلوز (تب مالت)